

**ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO**

z dnia 13 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w Mieście Otwock z Romana Pazińskiego na Romana Dmowskiego.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Prezydentowi Miasta Otwocka.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944 - 1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Miasto Otwock nie wykonało ustawowego obowiązku i nie dokonało zmiany nazwy ulicy Romana Pazińskiego. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (pismo z dnia 24 listopada 2017 r. znak WNP-I.40.659.2017.KS). Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu

na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 6 grudnia 2017 r. (pismo z dnia 6 grudnia 2017 r. znak BUW-940-229(4)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa Romana Pazińskiego wypełnia normę art. 1 ustawy.

Roman Paziński (1906-1943), działacz Komunistycznej Partii Polski (KPP); z zawodu tokarz-metalowiec, ukrywający się pod pseudonimem Felek. Żołnierz I Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, pełniący obowiązki zastępcy dowódcy jednego z batalionów I Dywizji Wojska Polskiego. W czasie walk pod Lenino 12-13 października 1943 r., wobec śmierci dowódcy batalionu, przejął jego obowiązki i samodzielnie poprowadził oddział do ataku, przyczyniając się do przełamania głównej pozycji obrony nieprzyjaciela. Pośmiertnie odznaczony najwyższymi odznaczeniami bojowymi polskimi i radzieckimi.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy ulicy z Romana Pazińskiego na Romana Dmowskiego. Pismem z dnia 9 listopada 2017 r. znak: WGG.6625.5.2017.JC Prezydent Miasta Otwocka przekazał stanowisko Rady Miasta Otwocka podjęte na sesji w dniu 8 listopada 2017 r. Rada Miasta Otwocka zaproponowała zmianę nazwy ulicy Romana Pazińskiego na Romana Dmowskiego.

Roman Stanisław Dmowski (1864 - 1939) – polski polityk, mąż stanu, publicysta polityczny, minister spraw zagranicznych, poseł na Sejm Ustawodawczy RP. W 1888 r. został członkiem warszawskiego koła organizacji młodzieży patriotycznej „Zet”, a potem „starszym” Koła Braterskiego „Zet-u”. W grudniu 1889 r. został przyjęty do Ligi Polskiej, skupiającej działaczy zarówno na ziemiach polskich, jak i na emigracji. W kwietniu 1893 r. dokonał wraz z kilkoma innymi działaczami przewrotu w Lidze Polskiej i stworzył Ligę Narodową, na czele której stanął. W sierpniu tegoż roku, za współorganizowanie manifestacji narodowej w setną rocznicę Konstytucji 3 Maja, Dmowski po 4 miesiącach aresztu w Cytadeli został zesłany poza obszar Kongresówki, do Mitawy. W lutym 1895 r. uciekł i osiadł we Lwowie, gdzie objął redakcję dwutygodnika „Przegląd Wszechpolski” oraz współtworzył Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne. W 1896 r. na Zjeździe Rady Głównej Ligi Narodowej w Budapeszcie wszedł w skład Rady Głównej Ligi Narodowej. W grudniu 1905 r. objął redakcję „Gazety Polskiej”. Na początku 1919 r. Roman Dmowski został Delegatem Pełnomocnym Polski na konferencję pokojową w Paryżu. Na posiedzeniu Rady Dziesięciu wygłosił 5-godzinne exposé, dotyczące

całości polskich żądań. W trakcie konferencji działalność Dmowskiego, równoległe z działaniami powstańczymi i wojennymi w kraju, odegrała kluczową rolę w kształtowaniu granic Polski. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości został wybrany posłem na Sejm Ustawodawczy z ramienia Związku Ludowo-Narodowego. Od października do grudnia 1923 r. był ministrem spraw zagranicznych w gabinecie Wincentego Witosa. W grudniu 1926 r. założył Obóz Wielkiej Polski, w którym został prezesem Wielkiej Rady OWP, a następnie w 1928 r. Stronnictwo Narodowe. Dmowski był publicystą politycznym i twórcą podstaw ideologii narodowej w Polsce. Cieszył się dużym autorytetem wśród znacznej części społeczeństwa. Jego najsłynniejsze publikacje to m.in.: *Myśli nowoczesnego Polaka* (1903), *Niemcy, Rosja i kwestia polska* (1908), *Polityka polska i odbudowanie państwa* (1925), *Przewrót* (1934). Przedstawiał w nich własną wizję patriotyzmu opartego na narodowych interesach i realizmie politycznym.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na bezczynność Miasta Otwocka w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), pouczam, że na zarządzenie zastępcze Miastu Otwock przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipera

